

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI
și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD,
Strada Meșianu No.
Tip. „Erdélyi Hirlap

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Țărănesc.

Răspusul la Mesaj al Partidului Național-Țărănesc.

Cuvântarea dlui Iuliu Maniu.

La Cameră, la discuția Răspunsului la Mesaj, d. Iuliu Maniu, președintele Partidului Național Țărănesc a ținut următoarea cuvântare:

Domnule președinte, discuțunea la mesajiu are menirea de a da prilejul să examinăm cauzele cari au produs-o, efectele cari ar putea urma din ea și să luminăm cărările pe cari credem că viața politică a țării poate să fie îndrumată în scopul propășirii naționale.

Considerațiuni pioase ne împiedică acum, îndată după decedarea Regelui Ferdinand ca să luăm parte la discuțunea mesajului, ținând seamă de toate aceste cauze ale ei. Credem că este mai nimerit, de astădată, să arătăm calea pe care credem că trebuie îndrumată națiunea și să ne ferim, întrucât se poate, a intra în critica situațiunii de astăzi și în examinarea cauzelor cari au produs-o. Deși domnilor, ar fi foarte interesant și credem că foarte instructiv ca să examinăm cauzele pentru cari au ajuns dela ideia unui guvern național și ideia necesității unei destinderi între partidele politice, idee atât de mult și insistent susținută de răposatul Rege Ferdinand I. la guvernul Brătianu așa cum se prezintă astăzi pe banca ministerială. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Nu mai puțin interesant și instructiv ar fi să vedem cum am ajuns dela ideia necesității unor alegeri libere, pentru întâptuirea căreia a fost încredințat guvernul dlui Știrbey, la guvernul dlui Brătianu care s'a instituit cu vădită și hotărâtă intențiune de a face și a asigura o anumită majoritate, prin orice mijloace!...

Ar fi, mai departe, interesant să vedem cum am ajuns dela grandioasa idee de a angaja toate forțele vii ale națiunii și ale maselor populare la viața noastră de stat la acea desconsiderare a meselor populare pe care o vedem de 7 ani că prinde rădăcini în viața noastră de stat, și să vedem cum am ajuns să fim în fața unei tendințe aproape constantă că aceste masse populare, întrucât nu ar putea fi excluse, ele să fie desgustate de viața politică și de participare la viața de stat. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național țărănesc).

Ar fi nu mai puțin interesant să vedem cum am ajuns, dela ideia mare a dreptății sociale, prin dreptatea pământului, la executarea și la punerea în aplicare a acelei legi, ca acelor cu adevărat îngrozitoare abuzuri cari au nemulțumit atât de mult și opinia publică politică și massele populare, interesate la această reformă agrară. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc).

Dar nu mai puțin ar fi interesant să vedem și să examinăm cum am ajuns dela principiu general de stat, a continuității în guvernare, principiu care într'un moment dat, a putut să împiedice venirea la guvern a unui partid și a unor partide care se întemeiau de fapt pe opinia publică, la practica

ei de azi și de acum câțiva ani în urmă, prin care legi întregi sunt puse la o parte prin simple articole, neținându-se seamă de acea continuitate, care atât de mult se prelinge dela alte partide. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc).

Dar nu mai puțin interesant și instructiv ar fi să vedem cum am ajuns noi dela acele declarații solemne făcute cu ocaziunea marilor manifestări naționale, că drepturile provinciilor unite și justele lor interese, vor fi ocrotite la situația de astăzi în care acele interese, în adevăr sunt crunt desconsiderate.

Ar fi interesant să examinăm aceste lucruri pentru a putea constata, unde se termină rațiunea care trebuie să fie pusă la baza fiecărei acțiuni particulare, dar în deosebi la baza acțiunilor publice, și unde se începe capriciul care omoară orice avânt în activitatea publică pusă în serviciul intereselor permanente ale națiunii. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc).

S'ar putea poate constata unde se termină considerațiile de constituționalitate și,

unde începe absolutismul autocrat sau dictatorial, care împiedică dezvoltarea tuturor forțelor vii ale națiuni. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

S'ar putea să stabilim, unde se termină considerațiunile de interes obștesc național de stat și unde se începe favoritismul care împiedică orice inițiativă, orice emulare nobilă și orice puțință, de a pune în valoare, precum am mai zis, adevăratele forțe vii ale națiunii, (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Oncât de seducătoare ar fi perspectiva unei astfel de discuțiuni care de altfel ar fi chiar necesară în momentul de față ne abținem dela dânsa și ne mărginim a arăta cele mai urgente lucruri cari trebuiesc înfăptuite în viața noastră de stat. Noi refuzăm a primi proiectul de răspuns prezentat de majoritate și expunem modul nostru de a vedea în ce privește propășirea națională, într'un proiect de răspuns al nostru, pe care vi-l supunem în numele grupărei politice a partidului național-țărănesc (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Răspunsul la Mesajul al partidului național-țărănesc.

După aceasta cuvântare Dl Iuliu Maniu a făcut în numele partidului național țărănesc următoarea declarație — proiect de răspuns la Mesaj.

Inaltă Regență!

Răspunsul la Mesajul Regal se prezintă astăzi în împrejurări excepționale. Corpurile Legiuitoare au fost deschise prin Mesajul semnat de M. S. Regele Ferdinand, a cărui încetare din viață o deplânge întreaga națiune cu sufletul plin de jale.

Răspunsul Adunării deputaților urmând a fi adresat Inaltei Regențe, el trebuie să fie inspirat de gândul patriotic al Marelui dispărut și luminat de interesele sacre ale Națiunii expuse cu sinceritate (Aplauze național țărăniste).

Cum a fost alcătuit Parlamentul.

Voința cea din urmă a gloriosului Rege n'a fost implinită. Dorința Lui ca Corpurile Legiuitoare să isvorască din alegeri libere a fost nesocotită, astfel încât Adunarea deputaților n'a fost a easă prin încrederea corpului electoral, ci prin mijlocul unui complot organizat de șeful suprem al jandarmeriei și executat cu prețul compromiterii instituțiilor fundamentale ale Țării.

Constituită prin violențe și fraude, Adunarea deputaților nu poate reprezenta interesele și aspirațiile Națiunii și nu poate chezașui, printr'o conlucrare armonică și însuflețită dezvoltarea Țării în momentele critice în care se află. Viciate prin felul cum s'au ales Corpurile Legiuitoare, numai prin dezvoltarea lor imediată și prin alegeri noi

făcute cu depline garanții de libertate și legalitate se poate ajunge la normalizarea vieții noastre de Stat și la colaborarea rodnică pentru Țară a tuturor forțelor vii ale Națiunii (Apl. op).

Inaltă Regență!

Țara noastră întregită nu se poate consolida decât pe temelile dreptului și legalității, prin întărirea așezământului ei constituțional și parlamentar. Regimul de violență și arbitrar care s'a înscăunat dela război trebuie să înceteze și să facă loc imediat unui regim respectuos de drepturile și libertățile constituționale asigurate prin funcționarea normală a întregului aparat de stat.

Este deci, o poruncă imperioasă a vremii și condițiunii însăși a existenței Statului nostru, intrarea în legalitate a tuturor organelor Statului și desființarea stărilor excepționale care compromit autoritatea și bunul renume al Statului nostru. (Apl. op.)

Afară de această o guvernare purtată de grija exclusivă a intereselor Țării trebuie să aibă următoarele preocupări urgente.

Reforma administrativă

Țara noastră nu va putea pros-

pera dacă nu va dispune urgent de un aparat administrativ pus exclusiv în slujba intereselor obștești și ferit cu desăvârșire de orice înrăurire a luptelor politice.

Ea nu va putea ajunge într-o asemenea situație decât prin realizarea unei reforme administrative pe bazele autonomiei locale și descentralizării, cu excluderea imixțiunii politicianiste a puterii centrale în administrația locală, și prin organizarea unui corp de funcționari selecționați după norme obiective cu stabilitatea asigurată și renumerați în așa fel încât să fie feriți de acțiuni de corupție și responsabili de orice abuzuri.

Problema justiției.

Țara noastră are absolută nevoie, pentru dezvoltarea normală de o justiție imparțială și independentă. În acest scop, în afară de opera de purificare a magistraturei de elementele compromise este nevoie de a se asigura neatârănarea deplină a magistraților de puterea executivă. (Aplauze opoziționiste)

Prin acordarea amnistiei pentru delictele electorale, se împiedică procesul însănătoșirii morale, atât în magistratură, cât și în celelalte instituții de Stat.

Politica economică

Țara noastră întreagă nu și va putea îndeplini, îndatoririle sale culturale și sociale și nu va putea ține pas cu trebuințele timpurilor moderne, dacă economia națională nu va putea ține pas cu trebuințele timpurilor moderne, dacă economia națională nu va fi astfel orânduită încât să înlănească dezvoltarea maximă a tuturor forțelor ei de producție și de propășirea tuturor claselor producătoare și muncitoare.

Către acest sfârșit politica noastră economică trebuie să aibă ca îndreptar constatarea că țara noastră este agricolă și ca urmare existența tuturor celorlalte ramuri de producție atârână de aceia a agriculturii Țării. După decenii de orientare nefirească a politicii economice spre un industrialism forțat, care a reclamat imense sacrificii dela Stat și dela consumatori, a sosit ceasul inaugurării unei politici economice agrariene, pentru ca în urma ei, crescând buna stare a țărănimii să poată întări și înmulți și populația orășănească a cărei prosperitate nu se poate închipui fără buna stare a țărănimii.

O asemenea orientare nouă în politica noastră economică este cu atât mai necesară cu cât în urma împrietăririi a patru cincimi din solul țării este în mâinile gospodăriilor țărănești. Este o necesitate de Stat să se ridice capacitatea lor de producție printr-o serie de măsuri agronomice și prin organizarea lor pe baze cooperatiste.

Politica financiară.

În această direcție cea dintâi măsură a cărei pregătire și realizare nu mai poate întârzia este stabilizarea monetară absolut indispensabilă pentru a se curma posibilitățile de speculare a rodului muncii agricol-

torilor ca și ai celorlalți producători, a se face cu putință organizarea creditului agricol și în genere a se efieni creditul productiv pentru a se pune bazele normalizării finanțelor statului.

Cea de a doua măsură este revizuirea tarifului vamal în sensul reducerii cotelor de protecție a industriei naționale la strictul necesar pentru ocrotirea numai a acelor industrii, care au condiții naturale de dezvoltare și a industriei necesare apărării naționale, cu o grijă specială de a nu se scumpi în chimp artificial mașinile și uneltele agricole

Indrumând pe aceste căi dezvoltarea economiei naționale se va putea inaugura și o nouă politică financiară, care să ofere statului în viitorul apropiat bugete reale și echilibrate, înlăturând din gospodăria publică atât ficțiunile cât și expedientele și făcând cu putință o repartitie mai echilibrată a sarcinilor și o ușurare a producătorilor, prin desființarea completă a taxelor de export. (apl. op.)

Normalizarea definitivă a bugetului statului, va fi accelerată și prin seperarea completă a gestiunii întreprinderilor publice organizate pe baze autonome și prin organizarea specială a finanțelor județene și comunale.

Așezând viața economică și financiară a țării în acest cadru potrivit condițiilor firești ale existenței poporului nostru și posibilitățile sale de dezvoltare și îndrumând întreaga viață de stat pe căile legalității avem deplină încredere că se va fi deschis calea firească și pentru un împrumut extern și pentru colaborarea normală a capitalurilor streine.

Realizarea acestui program de guvernământ de o imediată necesitate nu va rămâne fără urmări și pentru buna stare clasei muncitoare.

Restaurarea finanțelor statului va înlănească îndeplinirea misiunii sale culturale și datorii sale de a întreține o armată națională bine utilată și bine instruită corespunzătoare chemării sale de a apăra siguranța și integritatea statului.

Înfrățirea forțelor naționale.

Avem convingerea că numai printr-o asemenea politică internă de consolidare a statului și de înfrățire reală a forțelor naționale, statul nostru va putea să aibă succes și în politică externă. Întărirea alianțelor și amicitțiilor noastre tradiționale nu se poate răzîma numai pe actele încheiate dela guvern la guvern și mai ales pe legăturile dela popor la popor.

Unanimitatea cu care națiunea română aderă la politica externă întemeiată pe alianțele existente și unitatea sufletească desăvârșită a poporului român pentru susținerea cu orice preț și oricari ar fi divergențe de natură internă, a integrității statului nostru în hotărârile stabilite prin tratatele de pace, precum și a tuturor atributelor suveranității noastre naționale, ar primi o expresiune mai evidentă prin existența unui guvern eșit prin voința națională liber exprimată.

Înaltă Regență!

Năzuințele de propășire ale popoarelor care ne împresoară ne impun să ținem și noi pas cu tendințele de progres ale lumii civilizate.

Indrumarea acestei acțiuni și sacrificiile ce le reclamă, necesită un vast program de muncă care însă trebuie să fie precedat de opera de închegare sufletească a tuturor forțelor națiunii și a tuturor provinciilor unite printr-o justă ocrotire a intereselor lor și printr-o lege electorală dreaptă, pusă în aplicare în mod cinstit și legal, așa încât să facă posibilă constituirea unei reprezentanțe naționale care să întruchieze națiunea într-oană, cu toate frământările și cu toate aspirațiunile sale.

Imensele sacrificii pe care statul le cere dela cetățenii săi pretind ca el să se înfățișeze ca un drept ocrotitor al lor.

Înaltă Regență se poate întemeia pe spiritul de sacrificiu al națiunii pentru susține-

rea așezămintelor sale naționale, iar națiunea se bizue pe simțul de dreptate și înțelepciune al celor ce conduc destinele ei, pentru ca sacrificiile ce le aduce să fie corespunzătoare scopului urmărit dezvoltarea poporului românesc într-un spirit de progres și civilizație și mărirea veșnic ascendentă a națiunii. (apl. prel. pe băncile național-țărănești).

Camera și senatul după prezentarea răspunsului la Masaj au dat vacanță până la toamnă, la 15 Nov. 1927.

Târgul volant la Arad.

În dimineața zilei de 6. August, la orele 10, s'a deschis în sala Palatului Cultural, expoziția și târgul volant al României, pe timp de 14 zile.

Cuvântul de deschidere a fost rostit de d. ing. Ștefan Mateescu, directorul C. F. Arad-Podgorie.

La deschidere au luat parte toate autoritățile locale și camera de comerț.

Târgul este împărțit în zece secțiuni, reprezentate cât mai caracteristic fiecare din ele, aranjamentul lor formând o minunată operă de artă.

În timpul vizitării expoziției, toate relațiile au fost date de d. Botez, aranjatorul târgului. Deosebit de interesant e vagonul cisternă — în miniatură — expus de către fabrica «Astra» din Arad și executat după toate instrucțiunile d-lui ing. Schapira, directorul fabricii.

Expoziția, începând de azi, se deschide vizitării publicului. Incontestabil că roadele unei atari expoziții se vor simți în lumea industrială românească nu peste multă vreme. Începutul este mai mult decât lăudabil. Îndemnăm lumea a o cerceta.

Saccho și Vanzetti.

În jurul executării sentinței de moarte.

Numele acestor 2 anarhiști italieni este pe buzele tuturor azi, deosebi în America — Statele Unite de Nord. Se vedem ce s'a întâmplat: Acum câțiva ani în împrejurimile orașului Boston a fost găsit omorât și jefuit un bogătaş din acel oraș. Cercetările poliției și justiției au stabilit vinovăția acestor 2 anarhiști, cari în virtutea legilor americane au fost condamnați la moarte. S'a cerut și brdonat revizuirea procesului, s'au implinit toate formele legale ca urmare guvernatorul Fuller a respins cererea de agrățiere, rămânând ca sentința să se execute zilele aceste.

Nimic neobișnuit în aceasta. În ultimul timp în statele unde este sentință de moarte s'au executat mulți delincenți fără să producă vreo emoție deosebită. Acum când este vorba de 2 anarhiști toată lumea extremistă: anarhiști, bolșevici, ultrasocialiști, falși, umanitariști s'au mișcat și zic că este o barbarie ce se plănuște. S'au dedat la demonstrații; greve parțiale, în New-York au comis atentate cu bomba în contra tramvaiului suleran precum mai multor edificii. Rămâne a se vedea dacă sentința se va executa sau ba.

La aceste întâmplări am avea doar de adăus, că suntem dușmani tuturor anarhiștilor, atât celor venite din jos, cât și celor de sus, și nu înțelegem ca falsul umanitarism să se manifeste numai atunci când «monstruozițiile» sunt comise față de cei ce scamănă ura și disordinea în lume, pe când de ex-cesele celor dela Moscova sunt considerate de acțiuni regeneratoare ale unei lumi noi.

Disolvarea Consiliului Comunal și cel județean din Arad.

D. Dr. I. Robu întors din București a fost întrebat de un ziarist: când se împlinește visul disolvării consiliului comunal, D-Sa a răspuns, că nu aceasta chestie la dus la București, dar în treacăt s-a interesat și de aceasta aflând că în urma vacanței Consiliul Superior Administrativ fiind descompletat, nu a putut aduce hotărâre.

Chestia pare a fi, că consiliul superior administrativ a debătut cauza, dar nu și-a dat avizul de disolvare. Aceasta reiese și de acolo, că cu toată vacanța, dar s'a debătut și chestia disolvării consiliului din Galați și la fel nu s'a dat avizul.

Dealtă parte se țintește și disolvarea consiliului județean, să sperăm cu același rezultat.

În Arad dl. inspector administrativ Miloteanu de a afla «motive». În fine a compus un câiet de «puncte de acuzațiune» cari ar forma baza disolvării. Nu trebuie se accentuăm, că cu tot atâta perspectivă de succes. Săamintim câteva puncte numai spre a învedera seriozitatea acuzărilor. Se impută consiliului, că a aprobat parcelarea parcului Prefecturii Arad, și respective nu a reagat aceleia. Ori parcelarea s'a făcut în atribuțiunile sale de fostul prefect D. Vasile Boneu, mai apoi toată afacerea a fost stornată în urma intervenției Consiliului Superior Administrativ. Se impută, că în consiliul județean s'a practicat sistemul interpelărilor, cari cereau în cadre legale schimbarea în spre bine a unei ori altei legi. Aceasta este calificat de dl. inspector Miloteanu de nici mai mult, nici mai puțin decât de «un indemn la revoltă în contra legilor Țării.» Aceste sunt punctele de acuzațiune aduse consiliului județean. Celelalte privesc exclusiv pe prefectul județului și delegațiunea permanentă, cari au singuri răspunderea gestiunii lor, întrucât acca ar fi fost contrară legii ori interesului județului. Dar în forma aceasta nu-și dau seamă cei cu sforile, că pot fi scoși în adevăr vinovați acei, a căror bază de existență este doar chiar: călcarea legilor. Să nu se uite că scoborâșul este cu mult mai ușor decât suișul....

Un gest uman.

Mă aflam pe la inspectoratul muncii unde a venit un om sărac lipsit de lucru, având familie nevastă și doi copii căuta lucru să nu moară de foame. Amintea că trăiește din mila oamenilor cu inimă. Mai amintea că la Turda a primit de a Dl. I. Maniu suma de 200 Lei. De aici tragem concluzia că Dl. Maniu este un democrat uman nu numai prin vorbe ci și prin fapte.

Acest exemplu poate servi și bogătaşilor cari dispun din belșug de toate, nu ca Dl. Maniu om sărac... dar bogat la suflet...

„T. T.“

La nou războiu.

Opt decenii s'a cutremurat văzduhul deasupra mării Românișului de clocotul zăgazurilor acestei mări, de vuietul valurilor ei sălbatice, cari se agitau deslănțindu se, în cele din urmă, și prăbușind totul din drumul lor, și cari azi saltă zburdalnic în alvia ce le era destinată de cel ce hotărăște asupra vieții și asupra morții. Năstrășnică a fost lupta și prea strălucit a fost succesul. Imnul dela 48 a sintetizat toate aspirațiunile și tot el sintetiza tot trecutul amar al națiunii Românești. Acest imn storcea lacrimi din ochi și oțlea, în același timp, inimele pentru crâncene lupte.

Lupta s'a dat! N'a fost decisivă! Astăzi toată suflarea Românească respiră aerul libertății. Avem o țară bogată, frumoasă, plină de bunătați de cari nici în Conaon n'au mai fost. Munți și câmpii se îmbrățișează în granițele aceleiași patrii, codrii deși și lannă aurite o împodobesc. Văi ce îngânau odată suspinele noastre azi răsună de buciumul ciobanului îndrăgostit. Ape ce duceau odată lacrimile noastre a celor orbiți, la frații liberi, ai zburdă libere, și duc bucuriile noastre printre munții bătrâni și plasidele câmpii. Frumoasă țară! Ți se immoaie inima gândindu-te la ea.

Și totuși munți, văi și câmpii trebuie să răsune iarăși de zgomotul talazurilor ce vor înființa dușmanii ce ne-au mai rămas de învinș.

Dușmanul e puternic și fioros. De va eși învingătoare națiunea Românească din acest nou războiu viitorul său va fi asigurat pentru vecie, iar de nu, peirei este sortită această națiune.

Neamul Românesc adâncit în somn amețit fiind de jumătate succes, trebuie să se trezească, să se înarmeze cu cele mai perfecte arme și să încerce sfortarea decisivă.

Acest război se va da între granițele țării căci dușmanul e acas la noi. Lupta va fi inegală căci un sfert din poporul Român va trebui să lupte cu un dușman înzestrat cu armamentul care aproape în toate timpurile s'a dovedit a fi mai bine.

Cei pătrunși de sentimentul dragostei de țară și neam, aceia cari mai au în sufletele lor frica de Dumnezeu, aceia cari cu toate bolile ei respingătoare, mai au o scântee de grijă a viitorului națiunii lor, aceia cari iubesc adevărul și dreptatea, cei cinstiți va trebui să încingă cele mai nobile arme pentruca să lupte în contra celor necinstiți, să răpună pe aceia cari nesocotesc dreptatea și adevărul, pe acei cari cu liniște diabolică împing spre prăpastie o națiune întreagă, menită să se înalță, dovedindu-se aceasta chiar prin succesele ce i le-a hărăzit divinitatea în cele din urmă șapte decenii.

Poporul Român este menit să trăiască, să împingă carul progresului omenirii pe o însemnată distanță.

De aceea datori suntem să dăm la o parte orice pornire de clasă și de partid, să întrepridem o nouă politică, cea Românească, și ridicându-ne din somnul în care am căzut, amețiți fiind de succesul reputat până acum, adăpădu-ne la izvorul imnului desrobirii, să dăm lupta pentru purificarea națiunii noastre, făcând ca vechile ei virtuți să reîntre în domeniul lor și ea, națiunea Românească, să fie admirată și invidiată de popoarele globului.

Tăiați brazda reîmprospătării imorale, aruncați sămânța virtutii și veți secera blagoslovirea fiilor și neamului vostru!

Deșteapă-te Române!

Morala autorităților.

Ori unde te vei duce vei auzi mereu aceleași plângeri, uneori pronunțate într'un ton neobișnuit, la adresa autorităților noastre. În tren pe străzi, în cafenele dacă se întâlnesc doi cetățeni, subiectul de discuție este, neapărat, telul cum autoritățile înțeleg să se achite de datoria lor. Impozite exagerate din partea autorităților financiare, abuzuri din partea autorităților polițienești, lipsa de tact din partea celorlalte autorități în manifestările lor față de contribuabil, etc. Numai rare ori se poate auzi câte un glas răsleț pronunțându-se favorabil pentru vre-unul din funcționarii unei instituții publice.

De sigur ceace s'a petrecut la București cu restauratorul Mircea și „Comisia de impunere“ ca se aspira la o recompensă de unasutămii lei pentru frustrarea statului cu încă câteva sute de mii, s'a repetat în restul țării de sute de mii de ori fără să fi fost însă descoperit faptul.

Funcționarii statului din alte departamente o știu aceasta prea bine, căci altfel de unde ar lua explicația procopsirei rapide a funcționarilor ministerului de finanțe dotați uneori mai slab?!

Ilegalitățile le fac în cele mai multe cazuri micii funcționari cari sunt îndemnați la aceasta prin telul cum sunt plătiți de către stat. Dacă ești funcționar al statului care îți cere încordare peste puterile dumitale fără să se gândească măcar că pentru serviciile ce le prestei trebuie să fii plătit pentru a avea existența asigurată și dacă statul totuși te ignorează, într'un moment dat te trezești cu mâna infundată în bunurile stăpânului.

Este, mă rog, și aceasta o explicație a ilegalităților săvârșite de funcționari.

Atunci însă când funcționarul săvârșește ilegalitățile îndemnat fiind de acte similare a autorității, căci ar însemna să justificăm încălcarea legilor din partea acelor cari sunt mai mult chemați să vegheze asupra aplicării lor cu cea mai severă stricteță.

Pentru o clară înțelegere dăm ca exemplu un fapt ce ni s'a adus la cunoștință, fără să fi cercetat noi existența lui, obișnuiți fiind cu orice absurdități.

Ministerul sănătății și ocrotirilor sociale are în diferite centre laboratorii chimice, cari veghiază asupra respectării regulamentului sanitar ridicat la rangul de lege. Aceste laboratorii mai făceau — tot în urma dispozițiunii aceluiași regulament lege, — și controlul tuturilor mărfurilor importate în țară prin diferitele puncte de vamă. Art. 8 din Regulamentul sanitar obligă oficiile de vamă să trimită spre încercare tot felul de mărfuri ce ar trece prin acele oficii.

Totuși Ministrul de finanțe printr'o ordonanță dată înainte cu vre'o doi ani dispune abunăoară oficiului vamal din Arad și pare-se și celui din Timișoara, să îndrepte toate mărfurile de încercat la un laborator oarecare din Timișoara. Laborator care nu este nici în subordinea ministerului de finanțe nici aceluia al sănătății, ci este un laborator particular. Timișoara dealtfel are și ea un laborator de stat.

Aceasta este situația. O lege se obrogă printr'o ordonanță, pentru-ca un prieten, o rudă sau miră-te-cine să ajungă la câștiguri însemnate în dauna statului, în timp ce laboratoriile statului cu funcționari încercați, necesitând enorme cheltuieli de întreținere vegetează.

Dacă, în felul acesta, cele mai supreme autorități din stat, dau exemplu de imoralitate în acte publice, la ce să ne așteptăm din partea funcționarului în subordine? Poate fi el socotit imoral în actele sale dacă exemplul îl primește de sus? Pe micul funcționar îl împinge spre ilegalitate mizeria, iar pe funcționarul superior, chiar ministru să fie, îl îndeamnă — creden noi — câteodată nepregătirea, neștiința, uneori dorința de a se îmbogăți de pe zi pe alta prin mita ce o ia și în cele mai multe cazuri lipsa de bun simț și moralitatea, care, dealtfel, este o plagă incurabilă prin mijloacele actuale, care bântuie în această țară.

Până autoritățile însăși nesocotesc dispozițiile legilor, până cei superiori dau exemplu de ilegalitate și introduc imoralul în sânul instituțiilor publice normalizarea vieții de stat va întârzia, iar moralitatea perpetuată și dusă la extremitate va aduce calamități.

Noi arătăm răul și urmările lui, iar cei în drept, dacă vor, pot îndrepta.

Citiți și răspândiți ziarul „Românul“

URANIA
Prima dragoste
dela 15—17 August
Pisica roșie

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9¹/₄

APOLLO
Duelul în pustiu
dela 15—17 August
Bărbat idealist

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9¹/₄

Informațiuni.

M. S. Regina Maria, împreună cu toți membrii Familiei Regale și Inalta Regentă, prinzind, cu ocazia dureroasei pierderi încercate prin înecarea din viață a Regelui Ferdinand I, nenumărate dovezi de simpatie, atât din Țară cât și din străinătate, din din partea d-lor reprezentanți ai națiunii, autorităților eclesiastice, civile și militare, diferitelor asociațiuni și comunități românești și străine, confesiuni, lupători din marele război, comerțului și industrie și tuturor persoanelor particulare, cari prin trimiteri de flori prin adrese, prin telegrame ca și prin înscrieri la Palat, s'au grăbit a aduce mângâiere inimilor Lor întristate, au rugat pe d. Președinte al Consiliului să experimente tuturor cele mai vii mulțumiri și a le arăta cât de neprețuite sunt pentru Ei, în aceste momente, sentimentele de iubire și devotament ce Țara Le-a manifestat.

D-l Iuliu Maniu, președintele partidului naționa-țărănesc, contrar știrilor apărute în presă, a plecat azi la Cluj unde va rămâne în tot timpul vacației.

Fruntașii noștri d-nii Ion Mihalache și Virgil Madgearu vor petrece vara primul la Movila, Techirghiol iar ultimul la Sb. Moritz (Elveția).

Fruntașul nostru d. Mihai Popovici, a plecat ieri la Bad-Gatstein și de acolo la Wichy unde își va face cura în tot cursul lunii August.

Dl. Dr. Ștefan C. Pop, deputat de Arad, președintele organizației noastre județene și Doamna, au plecat azi dim. la Marienbad, pentru 4 săptămâni.

Tendința de lichidare din partidul poporului sporește pe fiecare zi. Numbroși fruntași din gruparea d-lui general Averescu se pot chiar considera demisionați din partid. Se spune chiar că d. general Coandă intenționează să se retragă definitiv din viața politică.

La Sf. Mănăstire Bodrog, cu prilejul pelerinajului de Sântămărie, se organizează misiuni religioase pentru popor, pe trei zile, după program stabilit. Cucernicii inchinători, cari doresc să ia parte, mai ales intelectualii — sunt rugați să se aprovizioneze cu cele de lipsă, ca să nu fie avizați la alimentele, ce se vor împia de neguțatori. Ori cât, nu v'au putea intra pe teritoriul sf. Mănăstiri și nu poate pune nimeni în vânzare nimic, fără încuviințarea conducerii sf. Mănăstiri, totuși nu putem lua răspunderea, pentru ceace se desface. Asemenea sunt poftiți a se îngriji de găzduire, prin comunele din nemjlocită apropiere, cei ce doresc să petreacă și noaptea în preajma of Mănăstiri. La sf. Mre. nu pot avea loc de adăpostire și îngrijire de hrană decât exclusiv preoții slujitori; mijloacele sf. Mri nu îngăduie mai mult.

Numărul trecut al „Românului” a fost trimis de Dl Dr. Ștefan C. Pop deputat de Arad Dlui Ministru de Interne: I. G. Duca spre a se documenta și mai mult ravagiile cenzurei, cari socotesc periculoase intereselor de Stat discursul Dlui Dr. Ștefan C. Pop rostit în Cameră la discuția validării din Arad, publicat după ziarul din București — și care mai în întregime a fost cenzurat, precum a fost cenzurată o notiță inofensivă despre disolvarea conziliului Arad.

Loc deschis.

Pentru cele publicate mai jos redacția nu răspunde.

Ministerul Justiției

Comisiunea de naturalizări.

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândire și pierdere naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Ministru,

Subsemnatul Bartolovici Henrich, născut în Oșiek, Jugoslavia la 24 Mai 1878, căsătorit de profesie chimic tehnic domiciliat în Arad, strada Brancovici No. 5.

Având în vedere că în conformitate cu art. 7 punct. 2 din legea privitoare la dobândire și pierdere naționalității române am renunțat pentru totdeauna la orice cetățenie străină supunându-mă necondiționat legilor și constituției țării românești, cu onoare Vă rog, să binevoiți a dispune să se facă pe baza certificatelor alăturate formalitățile legale pentru a putea obține cetățenia română prin naturalizare.

Primiți Vă rog Domnule Ministru asigurarea deosebitelor mele considerațiuni.

(ss) Henrich Bartolovici.

Afacerea de onoare

A. Birtolou — General Văitoianu.

Incidentul ivit între d. A. Birtolou și general Văitoianu anunțat în No. trecut al Românului s'a tranșat prin următorul:

Proces-Verbal.

Azi 2 August 1927. Noi General I. Istrati, General Cantacuzino martorii dlui General Artur Văitoianu. Noi Mihai Popovici fost Ministru, Alexandru Răutu deputat, martorii dlui Maior Aurel Birtolou, neam întrunit la camera deputaților pentru a tranșa incidentul ivit între clienții noștri.

Noi martorii dlui Maior Aurel Birtolou, cerem explicațiuni și reparațiuni pentru ofențele ce sau adus clientului nostru de către Dl General Artur Văitoianu în ședința Camerei din 30 Iulie 1927.

Noi martorii Dlui General Artur Văitoianu declarăm: În nici un moment și nici câieri, nici prin grai nici prin scris, clientul nostru n'a avut intenția și nici n'a otenzat pe dl Maior Aurel Birtolou.

Noi Martorii Dlui Maior Birtolou, luând act de declarația de mai sus, înzistăm asupra faptului că clientul nostru consideră otenzătoare relatarea făcută de Dl General Artur Văitoianu în ședința menționată (vezi stenograma).

Noi martorii Dlui General Arthur Văito-

ianu, la aceasta chestiune, răspundem, înzistând din nou că clientul nostru n'a intențeles să ofenzeze pe Dl Maior Aurel Birtolou. Noi ca toți patru martorii declarăm incidentul închis.

Făcut în dublu. Martorii Dlui General Arthur Văitoianu: General I. Istrati mp. General Cantacuzino mp.

Martorii Dlui Maior Aurel Birtolou: Mihai Popovici mp. Alexandru Răutu mp.

Nrul 18 | 1927.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul delezat executor jud. revesc. prin acesta public că în urma deciziei Judecătorei de pace Nădlac No. 139 | 1926 în favoarea lui Bernat Sternhem pentru suma de lei 6413 capital și acherorii, se defize termen de licitație în Nădla sub No. casei 1651 pe ziua 26 August 1927 ora 4 p. m. unde se vor vinde la licitație publică 1 Una mașină de cusut.

Nădlac, la 30 Iulie 1927 delezat executor: Dimitrie Feier m. p. pentru conformitate Grefier idiscifrabil.

Redactor responsabil Puticiu Pompiliu.

Dacă doriți să vă procurați

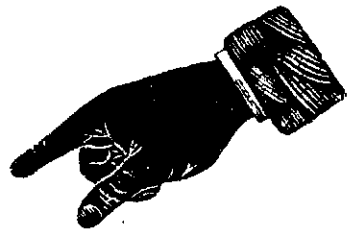
articole de strictă necesitate, de ocazie sau cadouri, cu preturi avantajoase, cereți **Dnei Salgó** Arad, Strada Consistorului 12. etaj I.

O casă mare frumoasă

corăspunzătoare pentru economie este **de vânzare**

pe lângă condițiuni favorabile de plată. A se adresa la Administrația Ziarului.

Citiți și răspândiți, ziarul „Românul”

Cele mai ieftine tipărituri precum cărți, plcate, afișe și altele se pot procura la tipogr.

ERDELYI HIRLAP

Serviciu prompt.

Mobile cu plata'n rate, pe lângă prețul plățirei în numerar se găsesc ni Magazinul GARA I, Piața Avram I. I.